

قاعده فراش

در چالش با ابزار اثبات نسب (DNA)

www.ketab.ir

سرشناسه	: رضایی روزبهنائی، هدی، ۱۳۷۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: قاعده فراش در چالش با ابزار اثبات نسب (DNA)/هدی رضایی روزبهنائی.
مشخصات نشر	: تهران: هفتان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۳ص.
شابک	: 978-600-7513-60-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: خویشاوندی (حقوق) -- ایران
موضوع	: Kinship (Law) -- Iran
موضوع	: خویشاوندی (فقه) -- ایران
موضوع	: Kinship (Islamic law) -- Iran
موضوع	: ادله اثبات دعوی -- ایران
موضوع	: Evidence, Demonstrative-- Iran
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ق۲/۶/۵۸۳ KMH
رده بندی دیویی	: ۳۴۷/۵۵۰۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۲۱۸۳۲۷

نام کتاب : قاعده فراش در چالش با ابزار اثبات نسب (DNA)

مولف : هدی رضایی روزبهنائی

ناشر: هفتان

تعداد چاپ: ۱۰۰ نسخه رقی ۱۰۳ صفحه

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

ناظر چاپ: شهرام رضایی

شابک: ۶-۶۰-۷۵۱۳-۶۰-۹۷۸

تلفن مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۹۵۰۷۰۵

آدرس: تهران انقلاب روبروی سردر اصلی دانشگاه تهران مجتمع فروزنده

فهرست

۱.....	درآمد.....
۲.....	مقدمه.....
۵.....	مفهوم شناسی و اقسام نسب.....
۶.....	مبحث نخست: مفهوم شناسی و اقسام نسب.....
۶.....	گفتار نخست: مفهوم لغوی نسب.....
۶.....	بند نخست: مفهوم اصطلاحی نسب.....
۸.....	بند دوم: نسب از نظر اصطلاح حقوقی.....
۱۲.....	بند سوم: پیدایش نسب.....
۱۳.....	گفتار دوم: اقسام نسب.....
۱۳.....	تعریف لقاح.....
۱۵.....	بند نخست: نسب ناشی از لقاح طبیعی.....
۱۵.....	بند دوم: نسب ناشی از لقاح مصنوعی.....
۱۶.....	الف: تلقیح مصنوعی با نطفه شوهر.....
۱۷.....	ب: تلقیح مصنوعی با نطفه غیر شوهر.....
۱۸.....	پ) تحلیل جواز یا عدم جواز تلقیح مصنوعی.....
۲۱.....	ت: بحث انتقادی از تلقیح مصنوعی.....
۲۱.....	نظر مخالفان:.....
۲۲.....	نظر موافقان:.....
۲۲.....	ث: جواز یا حرمت تلقیح مصنوعی با اسپرم شوهر.....
۲۴.....	ح: تلقیح مصنوعی با اسپرم بیگانه.....
۲۴.....	بند سوم: دلایل مخالفان و موافقان این روش.....
۲۵.....	ب: اطلاق عموم پاره ای از روایات.....
۲۵.....	مبحث دوم: اثبات نسب.....
۲۵.....	گفتار نخست: وجود رابطه زوجیت.....
۲۵.....	بند نخست: تعریف لغوی نکاح.....
۲۶.....	بند دوم: تعریف اصطلاحی نکاح.....
۲۶.....	بند سوم: اثبات رابطه زوجیت.....
۲۷.....	گفتار دوم: اثبات نسب مادری.....
۲۷.....	بند اول: منشا انتساب فرزند به مادر.....
۲۷.....	الف: گروه نخست.....
۲۹.....	ب: گروه دوم.....
۳۰.....	ت: گروه سوم.....
۳۰.....	ت: نظر برگزیده.....
۲۴.....	بند دوم: چگونگی انتساب طفل به مادر.....
۳۱.....	بند سوم: دارنده دو عامل ولادت و تکون با هم مادر است.....

- ۳۷.....بند چهارم: تکون، ملاک، انتساب طفل به مادر است.
- ۳۸.....گفتار سوم: اثبات نسب پدری
- ۳۸.....بند اول: چگونگی انتساب طفل به پدر
- ۳۸.....الف: دیدگاه عرفی
- ۳۹.....ب: دیدگاه قرآن و روایات
- ۴۳.....انکار نسب و طریق اثبات آن
- ۴۴.....مبحث نخست: نفی نسب و اقسام آن
- ۴۴.....گفتار نخست: عدم تحقق قاعده فراش
- ۴۵.....بند نخست: قاعده فراش و مدرک آن
- ۴۶.....بند دوم: معانی اللفظ حدیث و مفهوم عرفی آن
- ۴۶.....الف: مفردات الناطق
- ۴۷.....ب: ترکیب الفاظ الولد للفراش
- ۴۸.....بند سوم: شروط اجرای قاعده فراش
- ۴۸.....الف: نزدیکی و مقاربت
- ۴۸.....۲- تولد فرزند در فاصله حداقل و حداکثر مدت حمل
- ۴۹.....ب: اقل و اقصی مدت حمل
- ۴۹.....ب: اختلاف زوجین در دخول مدت
- ۵۰.....بند پنجم: ارتباط قاعده فراش و تلفیح موضوعی
- ۵۱.....بند پنجم: نفی ولد و اعتبار اماره فراش در فقه امامیه
- ۵۱.....الف: تعریف لغوی اماره فراش
- ۵۱.....ب: تعریف اصطلاحی اماره فراش
- ۵۲.....بند ششم: توجیه اماره فراش
- ۵۳.....بند هفتم: قلمرو و حد شمول قاعده فراش
- ۵۴.....مبحث دوم: طرق و ادله اثبات نسب
- ۵۴.....گفتار نخست: اعتبار اماره فراش
- ۵۵.....بند نخست: دعوی ناظر به اثبات خلاف اماره فراش
- ۵۵.....الف: عدم وقوع نزدیکی
- ۵۶.....ب: نبودن سلوک حیاتی در منی شوهر
- ۵۶.....پ: آزمایشهای پزشکی از طریق تجزیه خون و بررسی های ژنتیکی
- ۵۶.....گفتار دوم: شهادت و کارشناسی
- ۵۷.....بند نخست: شهادت و شهود
- ۵۷.....بند دوم: آزمایشات پزشکی
- ۵۸.....بند سوم: عوامل اثری
- ۵۹.....ابزار اثبات نسب
- ۶۰.....مبحث نخست: انواع ابزار اثبات نسب
- ۶۰.....گفتار نخست: آزمایش دی ان ای

- بند نخست: قدرت اثباتی آزمایش دی ان ای از لحاظ علمی ۶۰
- بند دوم: روش تجزیه قطعات چند شکلی طولی با مطالعه نشانگرهای تکرار تاندوم های متغیر ۶۱
- بند سوم: روش واکنش زنجیره ای پلیمرز با مطالعه نشانگرهای توالی های کوتاه کوتاه تکرار شونده ۶۱
- گفتار دوم: اعتبار آزمایش دی ان ای ۶۲
- بند نخست: اعتبار آزمایش دی ان ای از دیدگاه فقه امامیه ۶۲
- بند دوم: اعتبار آزمایش دی. ان. ای از دیدگاه حقوق ۶۳
- مبحث دوم: مفهوم و حجیت علم در استناد به ادله ۶۴
- گفتار اول: تعریف مفاهیم ۶۴
- بند اول: تعریف لغوی علم ۶۴
- بند دوم: تعریف اصطلاحی علم: ۶۴
- گفتار دوم: حجیت علم ۶۵
- بند اول: حجیت ادله اثباتی نسب ۶۶
- الف: امارات ۶۶
- ب: شهادت: ۶۷
- پ: اقرار: ۶۸
- ت: قرعه ۶۹
- بند دوم: انحصار یا عدم انحصار ادله اثباتی نسب ۶۹
- آیین دادرسی مربوط به دعاوی انکار نسب ۷۱
- مبحث نخست: مواج پذیرش دعوی نفی نسب ۷۲
- گفتار نخست: اقرار و حدود اعتبار آن ۷۲
- بند نخست: اقرار نسب ۷۲
- الف: شرایط اقرار به نسب ۷۲
- ب: اقرار به فرزندی صغیر: ۷۴
- پ: اقرار به فرزندی کبیر دیوانه: ۷۴
- ت: اقرار به خویشاوندی: ۷۵
- بند دوم: آثار اقرار به نسب ۷۵
- گفتار دوم: مهلت اقامه دعوی نفی نسب ۷۶
- بند نخست: ماهیت حقوقی مهلت دو ماهه ۷۷
- بند دوم: ماهیت حقوقی مهلت دو ماهه ۷۸
- مبحث دوم: جریان دادرسی دعوی نفی نسب ۷۹
- گفتار اول: نفی ولد ۷۹
- بند نخست: فقه امامیه ۸۰
- بند دوم: قانون مدنی ۸۱
- گفتار دوم: نفی ولد از طریق اعلان ۸۱

مقدمه

بدن انسان بالغ بر ۱۰۰ تریلیون سلول دارد که نسخه های مشابهی شامل تمامی اطلاعات ژنتیکی فرد در تک تک آن ها وجود دارد. از طرفی با پیشرفت گسترده ی دانش ژنتیک و علوم آزمایشگاهی، امکان شناخت بیشتر ماده حیاتی سلول یعنی DNA و ساختار شگرف آن که در واقع یک بارکد طبیعی و منحصر به فرد حامل اطلاعات وراثتی افراد محسوب می شود، فراهم شده است. تا آن جا که امروزه قابلیت استفاده از دستاوردها مهندسی ژنتیک و متدهایی چون DNA Typing یا انگشتنگاری ژنتیک در تشخیص هویت افراد، کشف حقایق باستان شناسی، تعیین جنسیت و به ویژه بررسی رابطه ی نسبی بین افراد به لحاظ کشف واقع، امری مسلم و غیر قابل انکار است و مورد توجه و بعضا پذیرش کشورهای بسیاری قرار گرفته است و حتی برخی، وجهه قانونی به آن بخشیده اند.

در قانون مدنی ایران راه های اثبات نسب به طور مشخص ذکر نشده است، ولی با استفاده از مواد ۱۱۵۸ تا ۱۱۶۷ در باب نسب و مبحث ادله ی اثبات دعوی و برخی مواد این دادرسی مدنی می توان آن ها را استنباط نمود؛ که عبارت اند از: اماره ی فراش، اقرار، شهادت، امارات قضایی و تحقیق محلی. از طرفی کتب فقهی امامیه نیز باب جداگانه ای به این مطلب اختصاص نداده اند و غیر از اماره فراش که از اهم طرق اثبات نسب در فقه است و در باب شرایط الحاق اولاد، مستقلا به آن پرداخته شده، دیگر طرق اثبات نسب از جمله شهادت، اقرار و ... را باید در سایر باب های فقه جست و جو نمود. با این اوصاف بدیهی است وجهه ی قانونی و شرعی بخشیدن به طرق جدیدی چون آزمایش DNA در مقوله ی اثبات نسب، نیازمند تفحص از مبانی اصولی و ادله ی استنادی در این دو منبع (قانون مدنی و فقه امامیه) است. چرا که با عنایت به پویایی فقه امامیه می توان مسائل مستحدث را پاسخ گو بود. لذا مساله ی مورد نظر در تحقیق حاضر، بررسی جایگاه این متدهای جدید در اثبات نسب به لحاظ فقهی و حقوقی است تا مشخص شود با عنایت به درجه ی قطعیت بالای این روش ها در تعیین رابطه ی ابوت و اثبات نسب از منظر ژنتیک، در مقایسه با قاعده ی فراش، آیا می توان نسب شرعی را نیز بر مبنای آن به اثبات رسانید یا خیر؟ از طرف دیگر با توجه به اینکه اثبات نسب از منظر حقوق جزا نیز دارای آثار حقوقی بوده و ممکن است به اثبات تحقق

زنا و یا نسبت دادن عمل نامشروع زنا منتهی شده و منجر به حد قذف گردد، به بیان آثار حقوقی اثبات نسب از طریق DNA نیز خواهیم پرداخت.